

UZ JUBILARNI, 40. RECITAL SUVREMENOGA
KAJKAVSKOGA PJESNIŠTVA DRAGUTIN DOMJANIĆ -
SV. IVAN ZELINA 2021.

40-LETNICA Recitala suvremenoga kajkavskoga pjesništva *Dragutin Domjanić/iliti Recitala najnovišega kajkavskoga vitiznanstva* v Svetom Ivanu Zelini, i 2021. ostvaruje vrijednosnu konstantu *svehrvatski značajne* književne manifestacije. Ona je ponovno dokaz kako se na dobro osmišljenoj programskoj podlozi njenih organizatora i višedesetljetnom stvaralačkom iskustvu i prigrbljenosti autora mnogih generacija – materinskim kajkavskim jezikom itekako umjetnički i trajno može graditi. Riječ je o podlozi koju su, osobito od obnoviteljske 1992. godine, postavili ravnatelji *Josip Pandurić*, a iznad svih – dvadesetgodišnjim nesebičnim i stručnim djelovanjem te podizanjem i proširenjem Recitala (i dječje Smotre) na cjelokupnu kartu hrvatskoga kajkavskoga govornoga područja (čak i šire) - *Ivica Kukovačec*, te marno nastavili *Dubravko Sušec* i u posebnim okolnostima dviju godina *Vesna Bičak-Dananić*. Posebno mi je drago da se može ponoviti ocjena moje malenkosti izrečena o 25-oj obljetnici Recitala (2006.) o značenju njegovu (i dječje Smotre) kao namjerodavnije manifestacije koja potiče, odzrcaljuje i vrednuje dosege suvremenog kajkavskog estetizma, i to istom mjerom svoje izvrsnosti od 1970. do 1979., te kao „kajkaviana rediviva“ (rekao bi I. Kalinski) od 1992. do danas. I dalje, kako je rezultat takva kulturološkoga projekta Narodnog sveučilišta, danas Pučkog otvorenog učilišta Sv. Ivana Zeline, *zavidan antologijski kajkavski korpus* u razlikovnosti i prepoznatljivosti autorskih identiteta više generacija i poetoloških opredjeljenja. Zato baš 2021. valja podsjetiti da je pouzdani svjedok svih zelinskih recitalnih događanja od 1970. do svoje smrti u rujnu 2017. - član ocjenjivačkog suda i urednik znakovitog zbornika Recitala prvih mu devet godina „Zeleni bregi Zeline“, u punom smislu riječi pravi suvremeni kajkavski „enciklopedist“ - **prof. dr. sc. Joža Skok** - za svoje dvije kajkavske antologije, *Ogenj reči* (1986.) i *Rieči sa zviranjaka* iz 1999., „sa Zeline“ izdvojio čak 33 imena.

Uzevši u obzir i prijašnje uvrštenje Mladena Kuzmanovića u *Antologiji novije kajkavske lirike* (Kaj, 3-5/1975.) – zelinski recitali suvremenoga kajkavskoga pjesništva bili su antologijskom podlogom čak četrdeset i dvoje autora!

Najuočljivija osobitost ovogodišnjeg Recitala, među prispjelih 467 radova 109-ero autora kvalitativna je nadmoć tzv. ženskog pisma, tj. ne samo kvantitativna nego i *estetska premoć ženskog autorstva*. I ovaj put se potvrđuje dobro prostudirani zaključak književnika i antologičara Ivana Kutnjaka (inače nagrađivanog sudionika zelinskog Recitala) u jedinstvenoj reprezentativnoj panorami *Kajkavski peterolisni capriccio* (2011.) kako kvalitativni rast kajkavske postmoderne u posljednjih 20-ak godina - a onda i kao neprijeporna estetska činjenica ukupnoga hrvatskog pjesništva - pripada zapravo ženskom autorstvu. Među ostalim, stožernih barem pet istaknutih identitetskih pjesnikinja – koje u najnovijim kajkavskim recitalnim stihovima pokazuju ili *stilizacijsko savršenstvo* (namjerno izostavljam imena – *op. B. P.*), ili *poetološki zaokret u svom stvaranju* – bit će ponovna „duhovna paša“ *sve brojnijih oponašatelja* (pa čak i sudionika zelinskog i drugih recitala), koji na taj način iskazuju, nemojmo im zamjeriti, svoj priklon dobroj literaturi. U dosadašnjim ocjenjivanjima žiri je uvijek znao razlučiti „original“ od „kopije“, s rijetkom sklonošću toj kopijnosti kad je bila vrijedna izbora. U novije doba, najuzornija meta i oponašateljsko crpilište bilo je kajkavsko pjesništvo najnagrađivanije autorice Recitala Božice Jelušić (koja, istaknimo, ove godine dostojanstvenim petoknjižjem obilježava svoju životnu 70-letnicu; čestitamo joj!). Uočljivo, principom imele „srču se“ stihovi Zdenke Maltar i Valentine Šinjori..., a godinama prije njih napadno i zavodljivo antologijskih pjesnika Stanislava Petrovića, Ive Kalinskoga, Ivana Horvata Hlebinskoga, a osobito nedavno preminulog Zlatka Crneca, te sve više Vinka Hasneka.

Druga je osobitost ovogodišnjeg Recitala stanoviti *pamfletizam* spram društvene/i pandemijske/ zbilje, a *treća* se veže uz pjesničku formu i pisanje na *granicama žanra*. Četvrto - i najznačajnije - jubilarnom, 40. Recitalu svojim sudioništvom priklonio se značajan krug *novih autorskih imena*.

Čast mi je i ove godine iskazati zahvalnost na prigodi sudjelovanja u radu vrlo složnog i

mjerodavnog ocjenjivačkog povjerenstva uglednog i jubilarnog Recitala, zajedno s dr. med. pjesnikinjom *Šteficom Kamenarić-Filipović* i antologijskim književnikom i znanstvenikom *dr. sc. Ivom Kalinskim* - predsjednikom Povjerenstva, najvećim znalцем suvremenoga hrvatskoga kajkavskoga književnoga stvaralaštva.

Božica Pažur

MALI KAJ V ZELINI – DUGOROČNO OSMIŠLJEN VELIKI PROJEKT

Četrdeset i prvi MALI KAJ V ZELINI, 2021. (41. Smotra dječjega kajkavskoga pjesništva *Dragutin Domjanić*) zakoračio je tako reći na prvu *veliku štengu pedesetletnice* svoga tradicionalnog i iznad svega utemeljenog, te prosperitetnog održavanja - sa značenjem za cjelinu hrvatske kulture. Ciljani i dobro osmišljen dugoročni projekt afirmacije dječje, osnovnoškolske, kreativnosti na materinskom kajkavskom jeziku - u zajedništvu najmlađih stvaralaca, njihovih nesebičnih voditelja/voditeljica i mentora, u organizaciji Pučkog otvorenog učilišta Sveti Ivan Zelina - i ove je godine rezultirao brojnošću i očekivanom jezično-umjetničkom razinom novih, uvjetno rečeno - dječjih, kajkavskih pjesama.

U strogom probiru našeg ocjenjivačkog povjerenstva - na čelu s najkompetentnijim znalцем suvremenoga kajkavskoga pjesništva dr. Ivom Kalinskim, te s pjesnikinjom dr. med. *Šteficom Kamenarić Filipović*, s kojima sam imala čast surađivati - od prispjelih 310/320 pjesama izabrane su 74, tek 23 posto za objavljivanje u zajedničkoj zbirci, kao trajni i inspirativni zapis materinskog kajkavskog jezika. Pritom se, uz estetske vrijednosti, vodilo računa i o što većoj zastupljenosti osnovnih škola, njih čak 60.

Suptilnu i preciznu analizu ovogodišnjih dječjih kajkavskih radova - s isticanjem naslova i autora - ponovno je u svom predgovoru Zbirci dao dr. sc. Ivo Kalinski. Načelno, tematske preokupacije toga pjesništva mogu

se sumirati u rasponu od uvijek inovativne dječje spontanosti, empatijskih relacija spram bližnjih i govorenog izvornog kajkavskog jezika, ali i prema „subićima“ u neposrednoj svakodnevi, u vlastitom dvorišću. Neobičan je porast ljubavnih stihova, ali i onih koji su rezultat rada na „zadanu temu“, kao i angažiranih pjesama glede aktualne zbilje (korona i sl.). Zamjetna je, u radu s mentorima/mentoricama, posebna skrb mladih stvaralaca spram strukture pjesme - njene i grafijske i onomatopejske usložnjenosti. Razumljivo, raduje nas uvijek određeni broj refleksijski začudnih i uspješnih ostvarenja, koja „prerastaju“ dječju dob.

Ponovno valja istaknuti posebnu vrijednost Smotre u jezičnoj kajkavskoj izvornosti mnogobrojnih zavičajnih idioma; kao njena konstanta, zastupljena je i ovaj put cjelokupna tzv. „karta kajkavskoga govornoga područja“, koju je s toliko truda ne samo vizualizirao nego i uspješno provodio u djelo prijašnji svestrani ravnatelj Učilišta gospodin Ivica Kukovačec, animirajući sve veći broj škola sudionica, pa i onih s rubnog kajkavskog govornog područja, dapače i onih izvan njega. (Takvim bi bogatstvom vjerojatno bio i zadovoljan sastavljač te karte, i njenih novijih dopuna, jezikoslovac dr. sc. Mijo Lončarić.)

Ukratko, kulturne zelinske književne manifestacije - i dječja Smotra i Recital - u kontinuitetu od 1970. do 1979., te obnovljeno, od 1992. do nepoznate nam budućnosti, bilježe